

1. Da se mu premalo živeža pusti za naporno delo, kajti kmet nima osemurnega delavnika, ampak dela po 16 ur in še več in še ob nedeljah naj bi delal.

2. Kmet se boji cenitve pridelka na njivi, ker iz skušnje ve, kako zgrešene so gostokrat take cenitve.

3. Kmet se boji, da bodo za njegove pridelke dobičke vlekli za mali trud drugi, ker so najvišje cene za kmetijske pridelke pri kmetu prenizke z ozirom na stroške in z ozirom na cene blaga, kojega mora kmet kupovati.

Prosi se torej v smislu obene in ne samo le kmetijske koristi, naj se pusti kmetu prostost pri mladi in naj se ne odvzame žito takoj po mladi.

Seno, krompir, zlasti koruza, naj ostane še v kmetijski shrambi in se naj vzame sproti za potrebo, da se ne bo toliko blaga pokvarilo v zalogah.

Pridelkom se naj določi primerna cena, da ne bo kmet oškodovan in pri tem še proglašen za oduhuha in od meščana osovražen. Kmet vendar ni navijalec cen in on ni kriv, da pride njegov pridelek tako drag v roke konsumenta (kupovalcev).

Če bo kmet propadel, potem bo slaba za vse stanove.

Dobro bi bilo, da bi se tudi drugi akrajni zastopi oglašili v tem smislu ter se potegnili za našega kmeta.

Razne politične vesti.

Avstrijski državni zbor je imel v torek, dne 26. junija, sejo, v kateri se je predstavilo novo ministristvo. Ministrski predsednik dr. vitez Seidler je podal izjavo nove vlade, ki je bila prav kratka in v kateri se je povdarjalo, da je sedanja vlada začasna. Vitez Seidler je prosil zbornico, naj reši v prihodnjih dneh mali delovni načrt državne zbornice. Obenem je obljubil, da se bo nova vlada resno pečala z vprašanjem preskrbe z živili in s premogom. Ko bo vlada rešila svojo nalogo, bo napravila prostor novi, in sicer stalni vladi, kateri bo tudi pripravljala pot. Vodja finančnega ministristva Wimmer je poročal o finančnih načrtih začasne vlade. Davek na vojne dobičke se bo uredil tako, da bo res zadeli tiste, ki so si v vojnem času nakopili velike dobičke. Dosedanji davek na vojne dobičke se bo zvišal za 15% in se bo naložil vsem, ki so imeli v vojnem času večje dohodke. Vse eno je, kakšen je bil vir takih dohodkov. Ta davek bo torej zadeli tudi tiste osebe, ki so z draginskiimi dokladi ali z večjim delom več zaslužile kot v dobi pred vojno. O začasnem proračunu je poročal poslanec dr. Steinwender. Razprave so se udeležili zastopniki vseh državnoborskih strank. V imenu Jugoslovanskega kluba je govoril načelnik dr. Korošec, ki je izjavil, da bodo Jugoslovani z ozirom na spremenjeni politični položaj glasovali za državne potrebe, da more sedanja vlada svojo nalogo hitreje izvršiti. To storimo posebno radi tega, ker upamo, da bo tudi država izpolnila dolžnost ter da pripravljamo vlado, ki bo preosnovitev Avstrije sprejela v svoj program. Upanje na bodočnost nam narekuje, da glasujemo za proračun. Rane, ki so jih dobili Jugoslovani v tej vojski, so težke in globoke. Čez jugoslovansko ozemlje teče morje solz in krvi. V tem za Jugoslovane tako težkem času hočejo njegovi zastopniki pokazati ljudstvu, da do zadnjega hipa niso izgubili upanja, da se izboljšajo naše razmere, upanja, da se Jugoslovani bližamo uri svobode in samoodločitve ter da se s krepkimi koraki približujemo svobodni, združeni domovini. Vlada mora pripravljati tudi tla za ljudski mir v notranjosti države, zakaj to je podlaga za splošni ljudski mir. Zdi se, da že prihajajo prvi glasniki za svetovni mir v deželo. Zatrdo upamo, da vlada ne bo delala ovir želji mučenih narodov. Svoje upe stavimo posebno v pravico ljubečnosti našega vladarja in v njegovo prizadevanje za mir. Iz teh razlogov bodo Jugoslovani glasovali za državne potrebe. Krščanski socialci Parrer je obsodil način rekviriranja kmetijskih pridelkov. Večkrat se vzame malo posestnikom edino in najdragocenejše blago, kar ga imajo. Govornik je obsodil razne „centrale“ in jih je imenoval „židovska društva“. Te centrale delujejo samo za svoj lastni dobiček in ne za ljudski blagor. Slabo gospodarstvo teh central odvraca ljudstvo od domoljubnega mišljenja. Zavračal je očitke, kakor da kmetstvo ljudstvo odira in draži. Kmetstvo ljudstvo je v sedanji vojski doprineslo največje žrtve za domovino. Stajerski krščansko-socialni poslanec Huber pa je imenoval razne centrale „centrale oduševstva“. Ko je govorilo še več drugih govornikov, se je glasovalo. Začasni proračun je bil v drugem čitanju sprejet z 292 proti 150 glasovom. Proti so glasovali socialni demokratje, Čehi in Ukrajinci. Včeraj, v sredo, se je vršilo tretje čitanje začasnega proračuna in razprava o podaljšanju poslanskih mandatov.

Nemškoliberalni poslanci že zopet kažejo svoje protikatoliške rogove. Dunajski poslanci Ofner, Hock, Kuranda, Friedmann, Zenker in drugi so vložili v državni zbornici predlog o zakonskem pravu, o vodstvu krstnih, poročnih in mrtvaških knjig. Nemški liberalci zahtevajo, naj se sklepanje in ločitev zakona preuredi po novodobnih in svobodomiselnih načelih in naj se sv. Cerkvi odvza-

me oblast nad zakonom, ki je zakrament katoliške Cerkve. Tako bi ti ljudje zopet radi pričeli z bojem proti katoliški Cerkvi. Katoličani se ne brigajo, kako sklepajo judje, protestanti ali brezverci svoje zakone. Kaj jih potem briga zakon katoličanov! Kršč. socialci si bodo morali dobro pogledati poslance, s katerimi bi naj kot tovariši sedeli v nemškem bloku.

Na Hrvaškem je treba novega bana. Vse hrvatske stranke so nezadovoljne z ogrsko vlado in zlasti, ker je grof Eszterhazy izbral Ogra grofa Zidija za hrvatskega ministra in ne kakoga hrvatskega rojaka. Banskó čast je vlada ponudila nekaterim uglednim hrvatskim politikom, ki pa je niso hoteli sprejeti. Novejša poročila iz Budimpešte pravijo, da so se pogajanja med ogrsko vlado in hrvatskimi političnimi strankami tako končala, da bo menda za bana imenovan 50letni poslanec Anton pl. Mihalovič, za hrvatskega ministra pa načelnik deželnega oblasnika v Bosni dr. Karel Unkelhäuser. Oba sta že pozvana na Dunaj k cesarju. Nova hrvatska vlada bo imela nalogo, da izvede za hrvatski sabor volilno preosnovo.

Novo ogrsko ministristvo najbrž ne bo imelo postlane svoje poti z rožicami. Za se nimajo večine, ker grof Tisza trdno drži svojo večino za sebe. Železni mož se bo skušal maščevati, da je moral kot minister iti v penzijo. Vlada bi rada spravila pod streho šestmesečni začasni proračun in volilno preosnovo kakor jo želi cesar. Tiszova večina pa hoče vladi dovoliti samo štirimesečni začasni proračun, o nameravanem razširjanju volilne pravice pa noče nič slišati, ker bi potem odklenalo politični moči madžarskih grofov in bi prišli v državni zbor poleg večjega števila ljudskih zastopnikov tudi močnejše zastopani Slovani in drugi ogrski narodi. Vlada grozi, da bo v slučaju, če večina ne sprejme volilne spremembe, zbornico razpustila in razpisala nove volitve, ki bi bile meseca oktobra ali novembra.

Avstrija je odkritosrčna prijateljica Poljske. List „Gazetta Wicczorna“ je dobil od dunajske veleugledne osebe o vojnih ciljih Avstrije sledeče podatke: Odkar je Poljska osvobojena ruskega jarma, je ostala Avstrija zvesta svojim načelom, in je odklonila vse misli in načrte glede priključitve Poljske k naši državi. Pri nas ni toliko prijateljev priključitve kot v nemških vladnih krogih. Mi smo naravni in gospodarski prijatelji samostojne Poljske in sigurnost poljske države je v interesu Avstrije.

Kakor znano, so bili v Nemčiji živeči Poljaki v narodnem oziru popolnoma brezpravni. V šolah se je učilo vse v nemškem jeziku, še celo veronauk v najnižjih razredih ljudskih šol. Sedaj je pa po poročilih iz Berlina izdalo naučno ministristvo naredbo, ki določa, da se bo odlej naprej vršil pouk iz veronauka v poljskem jeziku in sicer v vseh tistih krajih, v katerih prebivajo Poljaki. Nekaj je že. Drugo bo pa že menda sledilo.

Italijansko bojišče.

Na južnotirolskem bojišču se v odseku pri Suganski dolini neprestano vršijo vroči boji za posamezne obmejne postojanke. Kakor je iz naslednjih poročil razvidno, so se v teh bojih zopet posebno proslavili naši slovenski junaki. Dne 25. junija so oddelki cesarskih strelcev južno od Suganske doline odvzeli Italijanom dele postojank, ki so v zadnjih bojih ostali v sovražnih rokah. Na tem prostoru so naši zadnje dni vjeli 1800 mož, med temi 44 laških častnikov. Na Koroškem so se pri prelazu Plöcken vršili živahni boji min. Na primorski fronti nič posebnega.

Slovensko junaštvo na tirolski fronti.

Dan 19. junija je bil za slovenske vojsake, ki stojijo na laški visoki planoti „Sedem občin“, dan izredne slave. Glavni prostor najhujših bojov je bil obmejni greben blizu Suganske doline in sicer na gori Kampigoletti. Laški general Mambretti je že pred dnevi povzročil izkrvavenje cele vrste laških najboljših polkov, predvsem bataljonov Vestone, Basano in Mercantur. Brigada Piačenza sama je izgubila dne 15. junija 3000 mož pred Kampigoletti. Sedaj juriša neki alpski bataljon, ne prodre in mora nazaj v našem infanterijskem ognju. Tu pride v svojo nesrečo v jurišajoča bataljona Mercantur in Basano, ki streljata na alince, nahajajo se torej v križnem ognju in končno udarijo vsi trije bataljoni in še lastna italijanska artilerija. Od tu dalje ni več nobenega napačnega napadanja in bataljon za bataljonom juriša proti Kampigoletti. Premoč postaja silna. Na Kampigoletti stoji lovski bataljon Stajercev in Slovencev železnega zbora. Ti možje so na dosedaj nerazvozljan način prestali na svoji mali skalni kopi 24urni bobneči ogenj, prenesli vse zamenjave in nove napade svežih jurišajočih čet, ko so streljali hladnokrvno in niti potem niso odložili svojega orožja, ko so bili naskakovani od šestkratne premoči spredaj, za hrbtom in od strani, torej ko so bili skoro popolnoma obkoljeni. Niso se držali samo, da je bila črta vzpostavljena, marveč so pomagali s svojim vztrajanjem vzpostaviti jo. Sodilo se je, da so že vsi izgubljeni, ali s svojo brezprimerno žilavostjo, ki je bila v resnici boj levov, so napravili mogo-

če to, kar se zdi nemogoče in vrhu vsega tega so bili to eni in isti, pred katerimi so krvaveli Mambrettijevi bataljoni že prve dni. Mi stojimo trdno na visini 2089, to je Kampigoletti in istotako trdno vzhodno višine 2081. Za sedaj je pač obmejna gora Cima Dieci (južno od mesta Borgo) za generala Mambrettija še presneto daleč.

Slovenski junaki v tirolskih gorah

S tirolskega bojišča poročila F. Svenšek iz Sedlaška pri Ptuj dne 19. junija to-le:

Ker so Lahi dne 10. t. m. v višinah „Sedem občin“ od mesta Asiaga pa do Arsiera brez uspeha napadali naše postojanke, so včeraj (dne 18. junija) že zopet z vso silo jurišali na naše čete. Grozoviti topovski ogenj se je začel ob 8. uri zjutraj in trajal ves dan brez najmanjšega odmora. Sele v večernem mraku si je upala sovražna pehota napasti naše razsute järke. Ljuti boj se je razvnel, mož proti možu je zastavljal svoje moči in se z največjo hrabrostjo bojeval za blagor domovine. Poldrugo uro je vsak posameznik vstrajal v najhujših trenutkih in končno se nam je posrečilo pokositi sovražne jastrebe, preostali pa so pri godbi našega vrlega topništva izgubili v svoje brloge. Čeravno Lahi niso dosegli pravičesar, vendar so se boji z vso silo nadaljevali še tudi drug dan. Tudi v teh bojih so pokazali Slovenci svoj pogum in hrabrost. Bodimo torej ponosni na svoj slavepolni slovenski narod, katerega sinovi so najtrdnější steber Avstrije in drage nam rodne domače grude.

Slovenski Stajerci in Korošci ob Soči.

Od vseh strani dobite poročila, samo od našega gorskega polka s planinkami pod vratom in perjem za kapo nikoli nič ne pride. Res je, da so večinoma samo Korošci pri polku, pa vendar nas slov. Stajercev tudi ne manjka, posebno iz slovenjgraškega okraja jih je mnogo. Pri deseti soški ofenzivi se smo tudi mi junaško postavili. V našem odseku ni polentar nikjer prišel naprej. Zato je bil naš polk od presvitlega cesarja posebej pohvaljen.

Se nekaj moram poročati: Skozi 30 mesecev te vojske nismo nikoli slišali slovenske pridige, čeravno je pri polku skoraj polovica Slovencev. Prejšnji naš gospod kurat ni umel nič slovenskega. V začetku aprila pa je prišel k nam kot vojni kurat č. g. Peter Jurak in od takrat imamo vedno tudi slovenske pridige zraven nemških. Ta gospod si je znal takoj pridobiti zaupanje in spoštovanje pri moštvu in pri častnikih. Radi njegove ljubeznjivosti, požrtvovalnosti in vesele narave ga ima vse rado. Za časa 10. laške ofenzive smo ga videli vedno na obvezovališču veselega in prijaznega od vsakega. Smehljivega obraza je hodil okoli tudi v bobnečem ognju. Zato je tudi v zadnjem času dobil duhovniški zaslužni križec na belo-rdečem traku in Karlov križec; od poprej že ima častni križec II. vrste od Rdečega križa in pa pohvalno priznanje.

Rusko bojišče.

Vzhodno od Lvova in sicer na črti Brzezani-Zborov-Tarnopol, traja že skoro teden dni precej močen artilerijski ogenj, ki se je razvnel nekatere dni do velike ljutosti. Infanterijski napadi niso sledili. Tudi v Voliniji in v Bukovini (pri Kirlibabi) je bilo artilerijsko delovanje prav živahno; prišlo je tudi do spopadov patrolj. Ruska vlada in vojaškodelavski svet, ki nadzoruje delovanje začasnih vlade, sta mnenja, da bi bila primerna ofenziva ruske armade. Ali pa bo pri sedanjih razmerah to mogoče, je veliko vprašanje.

Nered in nemiri v Petrogradu.

V Petrogradu je začasna ruska vlada in vojaškodelavski odbor sklenil, naj ruska armada prične zopet z ofenzivo. Vsled tega sklepa so nastali v Petrogradu in drugih ruskih mestih veliki nemiri. Na izredno številno obiskani skupščini vojakov-pristašev miru je bila dne 21. junija sprejeta resolucija, ki pozivlja k manifestaciji proti vladi na dan 23. junija. Dan pozneje so bili po hišah nabiti sledeči lepaki: „Kapitalisti, ki žele nadaljevanje vojne, povečajo dragino in bedo ter silijo k protirevoluciji. Začasna vlada očito podpira moč pristašev vojske in meščanov. Naše potrpljenje je pri kraju. Naznaniti moramo svoje želje in zahteve. Zato pozivljamo vojske in delavce, naj pridejo na ulice s klici: Doli z dumi! Doli z meščanskimi ministri! Doli z neredom! Doli z vojno! Dajte nam kruha! Mi hočemo mir in prostost!“

Na drugih bojiščih.

Na rumunski fronti ni pomembnejših bojov. Edino letalec mečejo na obeh straneh žigalne bombe na dozorelo žito. Vojaštvo na naši kakor na ruski strani hiti spravljati požeto žito v shrambe, da ga obvaruje pred vžigalnimi bombami. Sicer pa je na Rumunskem obsejanega letos le malo žitnega polja in še tistemu žitu, ki je vsejano, je suša zelo škodovala.